

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเป็นผู้มีส่วนได้เสียของสมาชิกสภาเทศบาลในสัญญาที่เทศบาล
เป็นคู่สัญญา (กรณีเทศบาลตำบลวังสะพุง)

เทศบาลตำบลวังสะพุงได้มีหนังสือ ที่ ลย ๕๒๒๐๑/๖๑๖ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า เทศบาลตำบลวังสะพุงได้ตรวจสอบการมีส่วนได้เสียในสัญญากับเทศบาลของสมาชิกสภาเทศบาล ตามหนังสือ ที่ พิเศษ/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ของนายสมสวรรค์ ชันคำ และนางวิรัตน์ พิมพ์ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังสะพุง ซึ่งได้ร้องเรียนว่า บริษัท ประทีปธรรม จำกัด ได้ทำสัญญาจ้างกับเทศบาลตำบลวังสะพุงตามสัญญาจ้าง เลขที่ จ. ๘/๒๕๕๕ ปรากฏว่ามีบุตรสาวสองคนของนายไชยอนันต์ ปราชญาวิริยะ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังสะพุงเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว

เทศบาลตำบลวังสะพุงเห็นว่าเป็นกรณีเดียวกับเทศบาลตำบลแจ้ห่ม จังหวัดลำปางจึงหารือไปยังจังหวัดเลย ซึ่งจังหวัดเลยได้มีหนังสือแจ้งว่านายไชยอนันต์ฯ มิได้มีส่วนได้เสียซึ่งคล้ายกับการหารือของจังหวัดลำปาง แต่ความเห็นของจังหวัดดังกล่าวขัดกับหนังสือบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งกรมการปกครองได้แจ้งให้เทศบาลทุกแห่งถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อความเป็นธรรมและให้มีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นกรณีดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของเทศบาลตำบลวังสะพุง พร้อมทั้งพิจารณาข้อเท็จจริงจากเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า มาตรา ๑๘ ทวิ^๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่บัญญัติว่า สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลหรือที่เทศบาลกระทำ นั้น มีความมุ่งหมายที่จะให้สมาชิกปฏิบัติหน้าที่ในขณะดำรงตำแหน่งด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรักษาประโยชน์ของเทศบาลเป็นสำคัญโดยสมาชิกต้องไม่มีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับเทศบาลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งการพิจารณาว่าสมาชิกผู้ใดมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือไม่ นอกจากจะพิจารณาว่าในการปฏิบัติตามสัญญานั้น สมาชิกผู้นั้นได้รับประโยชน์โดยตรงหรือไม่แล้ว ยังต้องพิจารณาว่าสมาชิกผู้นั้นมีความสัมพันธ์กับคู่สัญญา ในลักษณะที่จะส่งผลดีหรือผลเสียต่อตนในทางอ้อม อันจะได้ชื่อว่ามีส่วนได้เสียในทางอ้อมหรือไม่ ซึ่งความสัมพันธ์ที่มีอยู่

ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๑๘๘๖ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๑๘ ทวิ สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลหรือที่เทศบาลจะกระทำ

อาจจะเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบริหาร โดยเป็นผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ตัวแทน ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของบุคคลธรรมดาหรือของนิติบุคคลที่มีการกระทำกับเทศบาล หรือความสัมพันธ์ในเชิงทุน โดยเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดซึ่งสามารถครอบงำการจัดการบริษัทได้ หรือความสัมพันธ์ในระหว่างบุคคล ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูต่อกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา หรือความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังเช่นกรณีที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เคยให้ความเห็นไว้ในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การมีส่วนได้เสียในสัญญาซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิงกับเทศบาลตำบลแจ้ห่ม

กรณีที่บริษัท ประทีปธรรม จำกัด ได้เข้าทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างกับเทศบาลตำบลวังสะพุง นี้ ปรากฏว่า

- บริษัทฯ มีกรรมการ ๒ คน คือนายวัชรินทร์ ปราชญาวิริยะ และนายบุญกิจ ปราชญาวิริยะ (เป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการลงชื่อผูกพันบริษัท)

- บริษัทฯ มีผู้ถือหุ้น ปรากฏจากสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นที่มีอยู่ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓ ดังนี้

๑. นายวัชรินทร์ ปราชญาวิริยะ	๔,๐๐๐ หุ้น
๒. นายบุญกิจ ปราชญาวิริยะ	๔,๐๐๐ หุ้น
๓. นางสาวปวีณา บัวดี ^๒	๘๐๐ หุ้น
๔. นางสาวปวีณา ปราชญาวิริยะ	๕๐๐ หุ้น
๕. นางสาวภัทสรพรรณ ปราชญาวิริยะ	๕๐๐ หุ้น
๖. นายประสิทธิ์ จันท์สุวรรณ	๑๐๐ หุ้น
๗. นายลำจูล ฮวบเจริญ	๑๐๐ หุ้น

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างนายไชยอนันต์ฯ และผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้น มีดังนี้

- นายวัชรินทร์ ปราชญาวิริยะ เป็นน้องชายนายไชยอนันต์ฯ
- นายบุญกิจ ปราชญาวิริยะ เป็นน้องชายนายไชยอนันต์ฯ
- นางสาวปวีณา ปราชญาวิริยะ เป็นลูกสาวนายไชยอนันต์ฯ (อายุ ๒๒

ปี)

- นางสาวภัทสรพรรณ ปราชญาวิริยะ เป็นลูกสาวนายไชยอนันต์ฯ (อายุ ๒๖

ปี)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ของนายไชยอนันต์ฯ กับบริษัทฯ แล้ว ฟังได้ว่านายไชยอนันต์ฯ มิได้มีความสัมพันธ์ใดๆ โดยตรงกับบริษัทฯ ส่วนการที่บริษัทฯ มี

^๒ ตามสมุดจดทะเบียนผู้ถือหุ้น ที่ปรากฏในการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีการเปลี่ยนผู้ถือหุ้นจากนางสมศรี บัวดี (๘๐๐ หุ้น) เป็นนางสาวโณทัย แซ่วิว (๘๐๐ หุ้น)

น้องชายและลูกสาวของนายไชยอนันต์ฯ เป็นผู้ถือหุ้น โดยมีน้องชายเป็นผู้มีอำนาจผูกพันบริษัท แต่น้องชายทั้งสองดังกล่าวได้บรรลุนิติภาวะแล้วไม่มีภาระตามกฎหมายที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูน้องชาย สำหรับกรณีของบุตรสาวซึ่งแม้จะยังมีภาระตามกฎหมายที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูกันฉันบิดากับบุตร แต่ก็เป็นผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อยมิได้มีอำนาจในการจัดการหรือผูกพันบริษัทแต่อย่างใด กรณีจึงยังไม่อาจถือได้ว่านายไชยอนันต์ฯ มีส่วนได้เสียในสัญญาที่เทศบาลทำกับบริษัท ประทีปธรรม จำกัด

สำหรับกรณีเทศบาลตำบลแจ้ห่ม จังหวัดลำปางนั้น ในข้อเท็จจริงเรื่องดังกล่าวเป็นกรณีที่เทศบาลตำบลแจ้ห่มได้ทำสัญญาซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิงกับห้างหุ้นส่วนจำกัดชัยประสิทธิ์ก่อสร้างโดยนายกเทศมนตรีเป็นบุตรสาวของผู้เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด กรณีจึงแตกต่างกับกรณีที่เป็นปัญหานี้

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๔๕